

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ CÔNG TÁC CHỦ NHIỆM CỦA HIỆU TRƯỞNG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TRÊN ĐỊA BÀN THỊ XÃ THUẬN AN TỈNH BÌNH DƯƠNG

TRẦN THỤY HUNG HẢO*

Ngày nhận bài: 13/07/2017; ngày sửa chữa: 14/07/2017; ngày duyệt đăng: 18/07/2017.

Abstract: Homeroom work is an important task of schools to develop comprehensively characteristics of students. In fact, management of homeroom work in our country has been implemented based on personal experience, feelings but is not based on theoretical and practical basis, so the efficiency has not met the requirements of education reform. In fulfil this task successfully, principals must plan, direct, supervise and evaluate seriously homeroom work. In this article, author presents situation of homeroom work management of principals in five secondary schools in Thuan An commune, Binh Duong Province. Based on this analysis, the article proposes some measures to improve the efficiency of this work in secondary schools.

Keywords: Manager, principal, manager, homeroom, secondary school.

1. Đặt vấn đề

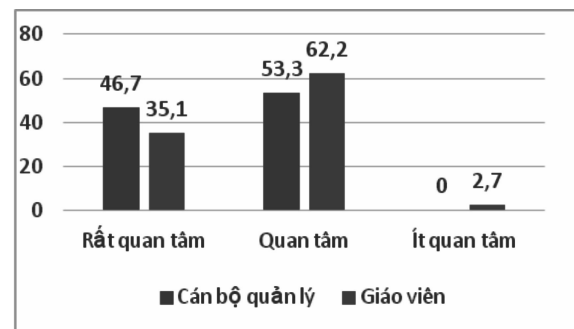
Cùng với sự phát triển về kinh tế, văn hóa, xã hội đã làm nảy sinh nhiều vấn đề mới cần phải quan tâm trong giáo dục (GD). Đặc biệt, trong bối cảnh toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4.0, công nghệ thông tin trở thành một phương tiện kết nối với mọi người, việc hướng dẫn, tổ chức, quản lý (QL) hoạt động học tập, rèn luyện của học sinh (HS) trở thành một vấn đề quan trọng, cấp thiết. Chính vì lẽ đó, QL công tác chủ nhiệm (CTCN) là một trong những vấn đề mà hiệu trưởng (HT) nhà trường cần quan tâm và luôn là một trong những mục tiêu quan trọng hàng đầu của nhà trường, là vấn đề thời sự trong bất kì giai đoạn phát triển nào của nhà trường. Đây cũng là một trong những nhiệm vụ cần phải tiếp tục đổi mới hiện nay của công tác QL GD, QL nhà trường của ngành GD-ĐT Thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương. Để đánh giá thực trạng QL CTCN của HT một số trường THCS trên địa bàn Thị xã Thuận An tỉnh Bình Dương, chúng tôi đã tiến hành khảo sát 200 cán bộ quản lý (CBQL), giáo viên (GV) và giáo viên chủ nhiệm (GVCN) lớp (trong đó có 15 CBQL); 500 HS cùng với 100 phụ huynh HS của 5 trường (THCS Bình Chuẩn, THCS Nguyễn Thái Bình, THCS Trần Đại Nghĩa, THCS Trịnh Hoài Đức, THCS Phú Long) trên địa bàn thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương.

2. Kết quả khảo sát thực trạng

2.1. Nhận thức về CTCN

CTCN là một hoạt động quan trọng trong việc nâng cao chất lượng GD toàn diện, chính vì lẽ đó hoạt động của GVCN lớp rất cần sự quan tâm, định hướng

từ phía lãnh đạo, giúp cho GVCN xác định đúng mục tiêu của GD. *Biểu đồ 1* thể hiện mức độ quan tâm của lãnh đạo đối với CTCN trên địa bàn Thị xã Thuận An.

Biểu đồ 1. Sự quan tâm của lãnh đạo về CTCN

Biểu đồ 1 cho thấy: 97,3% ý kiến CBQL và GV đánh giá từ quan tâm đến rất quan tâm của lãnh đạo đến CTCN, đây là một tín hiệu tích cực. Điều này chứng tỏ lãnh đạo phòng GD rất quan tâm đến CTCN tại các trường THCS. Bên cạnh đó, kết quả thống kê cho thấy vẫn còn 2,7% cho rằng CBQL ít quan tâm đến CTCN; mặc dù đã có các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn về CTCN, nhưng chế độ đãi ngộ GVCN vẫn còn hạn chế. Đây cũng là một vấn đề cần lưu tâm giải quyết.

Bên cạnh sự quan tâm của lãnh đạo về CTCN thì nhận thức về vai trò của GVCN cũng không kém phần quan trọng. Kết quả khảo sát ở *biểu đồ 2* cho thấy CBQL và GVCN nhận thức đúng và đánh giá cao vai trò của GVCN trong công tác QL GD HS. Có 94%

* Trường Trung học cơ sở Bình Chuẩn, thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương

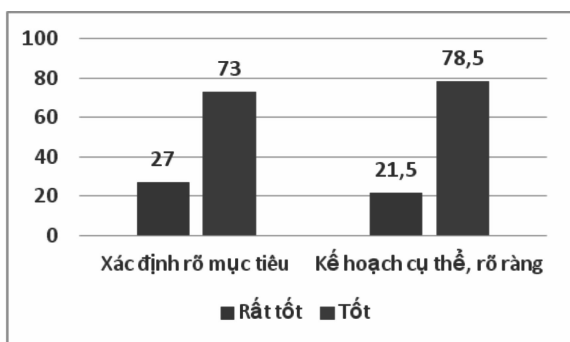
GBQL và GVCN đánh giá vai trò của GVCN rất quan trọng và 6% đánh giá quan trọng trong công tác QL và GD HS. Có thể nói, GVCN là một nhân tố quan trọng trong công tác nâng cao chất lượng GD trong nhà trường.

Biểu đồ 2. Vai trò của GVCN trong CTCN

2.2. Thực trạng về việc xây dựng kế hoạch QL công tác chủ nhiệm lớp (CNL)

Kế hoạch là chương trình hành động tập thể sư phạm được xây dựng trên cơ sở những chỉ thị, nghị quyết của Đảng và nhà nước về GD, được vận dụng và được thực hiện trong điều kiện cụ thể, phù hợp với đặc điểm nhà trường. Thực trạng xây dựng kế hoạch QL công tác CNL được chúng tôi khảo sát về đánh giá của cán bộ QL và GV qua 5 mức độ: từ 1 (kém) đến 5 (rất tốt). Kết quả được thể hiện trên biểu đồ 3.

Biểu đồ 3. Thực trạng xây dựng kế hoạch QL CTCN

Biểu đồ 3 cho thấy 100% ý kiến đánh giá thực trạng xây dựng kế hoạch xác định mục tiêu, cụ thể, rõ ràng từ tốt đến rất tốt. Tuy nhiên các ý kiến đánh giá xác định rõ mục tiêu (27% rất tốt) và kế hoạch cụ thể rõ ràng (21,5% rất tốt) ở mức độ rất tốt vẫn còn thấp. Kết quả nghiên cứu kế hoạch CTCN của 5 trường THCS cho thấy về nội dung, xác định mục tiêu, cụ thể, rõ ràng, các ý kiến đánh giá trên nhằm giúp cho công tác lập kế hoạch của HT ngày càng tốt hơn.

2.3. Thực trạng về việc tổ chức và chỉ đạo thực hiện CTCN của HT các trường THCS trên địa bàn thị xã Thuận An

Tổ chức, chỉ đạo CTCN ở các trường THCS chính là tổ chức QL những nội dung cơ bản của CTCN lớp. Những nội dung này được quy định bởi lý luận về QL nhà trường, bởi những văn bản hiện hành về GD-ĐT, bởi những đặc thù của các trường THCS trên mỗi địa bàn khác nhau. Chúng tôi khảo sát về thực trạng QL CTCN qua 4 thang điểm đánh giá; dưới 1,49 (Kém), từ 1.5 - 2.49 (Trung bình), từ 2.5 - 3.49 (Khá), từ 3.5 - 4 (Tốt). Kết quả như sau:

Bảng 1. Thực trạng QL CTCN

Nội dung QL	TB	Thứ bậc
1. Triển khai các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn của ngành và các cơ quan liên quan về CTCN	3.59	1
2. Xây dựng kế hoạch phát triển đội ngũ GV làm CTCN lớp	3.43	2
3. Triển khai cách thức phối hợp với các lực lượng trong và ngoài nhà trường	3.13	3
4. Tổ chức các chuyên đề bồi dưỡng CTCN lớp	3.09	4
5. Bồi dưỡng nâng cao nhận thức về vai trò, tầm quan trọng CTCN	2.77	5
6. Tổ chức hoạt động thi đua, khen thưởng về CTCN lớp	2.47	6
7. Phân công, bố trí GV làm CTCN phù hợp với tình hình thực tế nhà trường, bản thân GV	2.44	7
8. Tổ chức thi GV chủ nhiệm giỏi	2.43	8
9. Tổ chức sinh hoạt câu lạc bộ GV chủ nhiệm lớp	2.34	9

Kết quả bảng 1 cho thấy, về cơ bản các ý kiến đều thống nhất công tác QL của HT đã đạt mức từ trung bình trở lên. Tuy nhiên, trong số 9 nội dung được hỏi ý kiến, một số nội dung còn ở mức trung bình và thứ bậc thấp nhất. Đó là:

- Tổ chức các hoạt động thi đua khen thưởng trong CTCN, điểm trung bình 2.47 thứ bậc 6. Phân công, bố trí GV làm CTCN phù hợp với tình hình thực tế nhà trường, bản thân GV, điểm trung bình 2.44 thứ bậc 7. Tổ chức thi GV chủ nhiệm giỏi, điểm trung bình 2.43 thứ bậc 8. Tổ chức sinh hoạt câu lạc bộ GV CNL, điểm trung bình 2.34 thứ bậc 9.

Những tồn tại nói trên nằm trong các yếu tố quá trình QL CTCN của HT trường THCS, thể hiện năng lực QL của ban giám hiệu vẫn còn chưa cao. Vì vậy, bên cạnh công tác tập huấn, bồi dưỡng năng lực làm CTCN của đội ngũ GV, phải tăng cường công tác bồi dưỡng năng lực QL nói chung và năng lực QL CTCN

cho đội ngũ HT, Phó hiệu trưởng (PHT) các trường THCS ở Thị xã Thuận An.

2.4. Thực trạng QL hoạt động đánh giá, kiểm tra công tác CNL

Kiểm tra, đánh giá nhằm cung cấp cho HT những thông tin cần thiết về thực trạng QL để có những chỉ đạo kịp thời, nhằm uốn nắn những sai lệch trong công tác QL và đảm bảo mục tiêu, nhiệm vụ đề ra. Nghị quyết số 29-NQ/TW, ngày 04/11/2013 [1] của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện GD-ĐT đã xác định mục tiêu “*Đổi mới căn bản hình thức và phương pháp thi, kiểm tra và đánh giá kết quả GD, đào tạo, bảo đảm trung thực, khách quan*”. Do vậy để nâng cao chất lượng GD toàn diện cần phải chú trọng khâu kiểm tra, đánh giá. Trong những năm qua các trường THCS trên địa bàn Thị xã Thuận an đã và đang thực hiện các khâu kiểm tra, đánh giá khá tốt. Kết quả khảo sát như sau:

Bảng 2. Kết quả thực trạng QL hoạt động kiểm tra, đánh giá CTCN

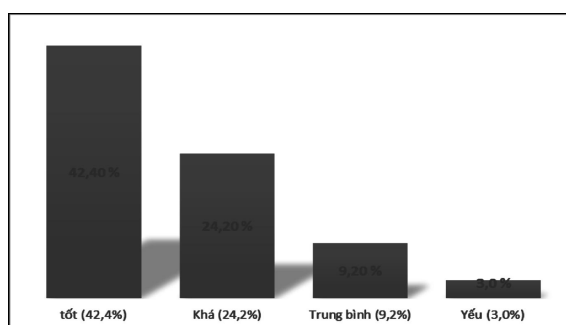
Nội dung QL hoạt động kiểm tra, đánh giá	TB	Thứ bậc
1. Đánh giá hoạt động GD	3.73	1
2. Đánh giá phẩm chất năng lực GV	3.72	2
3. Định hướng xây dựng tập thể đoàn kết thân ái	3.69	3
4. Kiểm tra kết quả thực hiện tìm hiểu nắm vững đối tượng	3.52	4
5. Tổ chức thực hiện nội dung kế hoạch khả thi phù hợp kế hoạch	2.68	5
6. Kiểm tra cập nhật hồ sơ HS	2.59	6
7. Đánh giá thực hiện kế hoạch	2.50	7
8. Đánh giá xây dựng kế hoạch của GVCN	2.18	8

Kết quả *bảng 2* cho thấy công tác QL hoạt động kiểm tra, đánh giá luôn được các HT chú trọng đặc biệt là các công tác đánh giá hoạt động GD; đánh giá phẩm chất GV; kiểm tra định hướng xây dựng tập thể; kiểm tra kết quả tìm hiểu, nắm vững đối tượng HS được đánh giá khá cao đạt điểm số trung bình từ 3.52 -3.73 và thứ bậc từ 1 - 4. Tuy nhiên, trong các nội dung này, vẫn còn nội dung “Đánh giá việc xây dựng kế hoạch của GVCN” ở mức độ trung bình, thứ bậc thấp nhất. Qua trò chuyện với các CBQL và GV của 3/5 trường, hầu hết đều chung một nhận định “*số lớp của một trường quá nhiều (có trường lên đến 66 lớp), BGH đánh giá công tác xây dựng kế hoạch của GVCN chưa sâu sát*”. Kế hoạch của GVCN là chương trình

hành động của lớp học, vì vậy cần phải được kiểm tra, đánh giá kịp thời, điều chỉnh phù hợp với tình hình thực tế của nhà trường, của lớp học. Chính vì vậy, cần phải có những biện pháp QL để giải quyết những bất cập, tồn tại này.

3. Đánh giá chung về thực trạng QL CTCN lớp của HT trường THCS thị xã Thuận An

Việc khảo sát thực trạng CTCN lớp và QL CTCN lớp ở các trường THCS Thị xã Thuận An gồm nhiều nội dung, phản ánh đầy đủ chức năng, nhiệm vụ QL cũng như quy trình QL nhà trường hiện nay. Tổng hợp kết quả khảo sát thể hiện trong biểu đồ sau đây:

Biểu đồ 4. Biểu đồ thể hiện thực trạng CTCN lớp và QL CTCN lớp ở các trường THCS Thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương (Tốt: 42,4%; Khá: 24,2%; Trung bình: 9,2%; Yếu: 3%)

Từ những kết quả khảo sát trên, có thể đánh giá chung thực trạng CTCN và QL CTCN ở các trường THCS thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương như sau.

3.1. Ưu điểm

CBQL các trường THCS ở Thị xã Thuận An thực hiện tốt công tác xây dựng kế hoạch, biện pháp để chỉ đạo, QL hoạt động công tác CNL phù hợp với điều kiện thực tế của nhà trường.

- CBQL các trường THCS ở Thị xã Thuận An luôn coi trọng CTCN. Đã có nhiều biện pháp nhằm nâng cao chất lượng công tác này như việc lựa chọn, phân công GV làm công tác CNL tương đối hợp lí ở đầu mỗi năm học; quan tâm công tác bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ GVCN; thường xuyên kiểm tra, đánh giá công tác CNL, kiểm tra việc thực hiện nền nếp và các hoạt động GD của HS; tổ chức họp giao ban (định kì hoặc đột xuất) để rút kinh nghiệm, điều chỉnh kế hoạch và đề ra các biện pháp thích hợp...

- Cán bộ QL (hiệu trưởng) các trường THCS ở Thị

xã Thuận An có các văn bản pháp quy để QL CTCN lớp một cách có hiệu quả, đúng quy định.

3.2. Một số hạn chế:

- Quy định hiện hành 4 tiết / tuần cho GVCN không đủ để GVCN thực hiện tốt nhiệm vụ QL, GD HS nhằm nâng cao chất lượng GD toàn diện. Các điều kiện cần thiết cho CTCN lớp của GV chưa được đảm bảo. Vì nhiều lí do, một bộ phận nhỏ GVCN ở các trường THCS ở Thị xã Thuận An thiếu nhiệt tình, năng nổ với công tác CNL.

- Công tác chỉ đạo, kiểm tra, đánh giá, thi đua, khen thưởng cho GVCN ở một số trường THCS ở Thị xã Thuận An chưa chặt chẽ, chưa thường xuyên, còn bình quân chủ nghĩa, thiếu tính động lực. Các hội thảo rút kinh nghiệm về CTCN; các chuyên đề về CTCN lớp hoặc các hội thi GVCN giỏi bậc THCS ở Thị xã Thuận An ít được tổ chức.

4. Kết luận và kiến nghị

4.1. Kết luận

Các kết quả khảo sát thực trạng CTCN của GVCN và hoạt động QL CTCN của CBQL ở các trường THCS ở Thị xã Thuận An, tỉnh Bình Dương cho thấy CTCN đã đạt được những kết quả cơ bản. HT và các CBQL ở các trường THCS ở Thị xã Thuận An đã rất coi trọng vai trò của GVCN lớp trong việc QL, GD HS. Các biện pháp QL CTCN được thực hiện đã xây dựng, duy trì nền nếp dạy học và GD đạo đức cho HS. Chất lượng GD toàn diện của các trường THCS trên địa bàn Thị xã Thuận An được nâng cao. Kết quả khảo sát cũng cho thấy trong QL CTCN cũng còn gặp nhiều khó khăn từ phía GV, HS, môi trường XH... và còn một số hạn chế cơ bản trong việc thực hiện các chức năng QL về CTCN. Để nâng cao hơn nữa chất lượng GD ở địa phương, đòi hỏi GVCN và CBQL các trường THCS ở Thị xã Thuận An phải đổi mới các biện pháp QL CTCN, khắc phục những bất cập trong quá trình QL, đáp ứng yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện GD nói chung và sự phát triển KT-XH của Thị xã Thuận An nói riêng.

4.2. Kiến nghị:

- *Đối với Sở GD-ĐT tỉnh Bình Dương và Phòng GD:* Tổ chức tập huấn cho đội ngũ CBQL và GVCN cốt cán những vấn đề liên quan đến GD HS và CTCN. Tổ chức hội nghị GVCN, các chuyên đề về CTCN lớp vào giữa học kì I hàng năm để sơ kết việc tập huấn GVCN.

- *Đối với các trường THCS:* Các HT và CBQL nhà trường cần nâng cao nhận thức trách nhiệm và năng lực QL CTCN, xây dựng kế hoạch thực hiện CTCN và kế hoạch QL CTCN GV trong trường. Có chiến lược phát triển đội ngũ GVCN về số lượng và chất lượng. Các trường THCS phối hợp, liên kết để đa dạng hóa các hoạt động GD, tạo cơ hội cho các GVCN được học tập, chia sẻ kinh nghiệm và giúp đỡ nhau trong xử lí tình huống sư phạm trong CTCN. Căn cứ vào điều kiện cụ thể, tổ chức các cuộc thi “GVCN giỏi cấp trường”, “Xử lí tình huống GD”, “Người GV CNL tài năng”,... để GVCN có điều kiện học tập và tự học tập để nâng cao năng lực, trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, các kĩ năng của CTCN lớp từ đồng nghiệp và từ chính bản thân mình; phát huy sự ủng hộ của các lực lượng GD khác và toàn xã hội đối với nhiệm vụ CNL của GV.

- *Đối với các GV và GV CNL:* Cần nhận thức đúng đắn về vị trí, vai trò và nhiệm vụ của một GVCN. Mỗi GV nói chung và GVCN nói riêng không ngừng học tập, tự bồi dưỡng và bồi dưỡng nâng cao trình độ chuyên môn, kĩ năng sư phạm, năng lực QL HS để làm tốt các nhiệm vụ của một nhà giáo, trong đó có nhiệm vụ CNL, ở trường THCS. Làm đầu mối cho việc tập hợp các lực lượng GD ngoài nhà trường (các tổ chức đoàn thể, phụ huynh, các công ti, xí nghiệp,...) tham gia ủng hộ, giúp đỡ nhà trường trong việc nâng cao chất lượng GD toàn diện, đáp ứng yêu cầu phát triển KT-XH trên địa bàn Thị xã Thuận An. □

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2013). *Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 4/11/2013 về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế.*
- [2] Bộ GD-ĐT (2011). *Điều lệ trường trung học cơ sở, trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, ban hành kèm theo Thông tư số 12/2011/TT-BGDĐT ngày 28/3/2011 của Bộ trưởng Bộ GD-ĐT.
- [3] Bộ GD-ĐT (2014). *Thông tư số 04/2014/TT-BGDĐT của Bộ GD-ĐT ngày 28/02/2014 về ban hành Quy định quản lí hoạt động giáo dục kĩ năng sống và hoạt động giáo dục ngoài giờ chính khóa.*
- [4] Bộ GD-ĐT (2017). *Dự thảo Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể.*
- [5] Trần Kiểm (2014). *Những vấn đề cơ bản của khoa học quản lí giáo dục.* NXB Đại học Sư phạm.